

РЕШЕНИЕ

19.11.2021

Әгерже шәһәре

КАРАР

№ 12-1

«Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында

«Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2020 елның 24 апрелдәге 148-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законга үзгәрешләр кертү хакында» 2020 елның 20 июлдәге 236-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе эчке эшләр органнары хезмәткәрләренә социаль гарантияләр турында» Федераль законның 9 статьясына һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законга үзгәрешләр кертү хакында» 2020 елның 20 июлдәге 241-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 46 статьясына, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законга һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законга һәм «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллеке) органнарын һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 26.13 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 9 ноябрдәге 363-ФЗ номерлы Федераль закон, «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәве турында» Федераль законга һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 44 статьясына, «Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2020 елның 22 декабрдәге 445-ФЗ номерлы Федераль законга, «Россия Федерациясенең аерым закон актларына алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтдәге затларга ярдәм күрсәтү өлешендә үзгәрешләр кертү турында» 2020 елның 29 декабрдәге 464-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2021 елның 30 апрелдәге 116-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә күзәтчелек һәм муниципаль контроль турында» Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 28 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 11

июнендәге 170-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 28 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 1 июлендәге 289-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты статусы турында» Татарстан Республикасы Законының 18 статьясына һәм «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законының 21 һәм 29 статьясына, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2020 елның 26 декабрдәге 95-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 8 апрелдәге 18-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законының 20 һәм 35 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 5 маендагы 29-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2021 елның 16 июлендәге 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына кертелә торган үзгәрешләрне икенче укылышта кабул итәргә (кушымта).

2. Әлеге карарны Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенә дәүләт теркәве өчен жиберергә.

3. Әлеге карарны дәүләт теркәвеннән соң «Татмедиа» АЖ филиалының «Әгерже хәбәрләре» район газетасында, Россия Федерациясе Юстиция министрлыгы порталында «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» бүлегендә (<http://pravo-minjust.ru>, <http://право-минюст.рф>) Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре составында Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында (<http://grayz.tatarstan.ru>) урнаштырырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкәргәннән) соң үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советының законлылык һәм регламент һәм депутат этикасы буенча даими комитетына йөкләргә.

Муниципаль район башлыгы,
Совет Рәисе

А.Р.Вәлиев

**«Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге
Уставына үзгәрешләр**

1. 6 статьяның 1 өлешендә:

1.1. 5 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5) муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән тыш жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге, автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль район чикләреннән читтә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәмин итү, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;»;

1.3. түбәндәге эчтәлекле 9.1 пункт өстәргә:

«9.1) түбәндәге эчтәлекле 9.1 пункт өстәргәшәһәр һәм авыл торак пунктлары чикләрендә муниципаль районнар чикләрендә янғын куркынычсызлыгын тәмин итү;»;

1.3. 27 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«27) муниципаль район территориясендә жирле әһәмияттәге дөвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәмин итү, шулай ук жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;»;

1.5. 39 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«39) комплекслы кадастр эшләре башкаруны федераль закон нигезендә оештыру һәм территориянең карта-планын раслау;».

2. 7 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 15 һәм 16 пункт өстәргә:

«15) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына күрсәтелгән вазыйфаны хезмәткәр биләгән вакытка торак урыны бирү;

16) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.».

3. 8 статьяда:

3.1. 1.1 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1.1) жылылык белән тээмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яисә) модернизацияләү буенча бердәм жылылык белән тээмин итүче оешма тарафыннан йөкләмәләр үтәләшен муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;»;

3.2. 2 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегә һәм аларда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тээмин итү, парковкалар (парковка урыннары) төзүне һәм аларның эшчәнлеген тээмин итүне, автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм жирлекнең торак пунктлары чикләрендә юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны, юл хәрәкәтен оештыру, шулай ук автомобиль юлларынан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;»;

3.3. 17 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«17) жирлек территориясендә жирле әһәмияттәге дөвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тээмин итү, шулай ук жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;»;

3.4. 25 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«25) комплекслы кадастр эшләрен башкаруны федераль закон нигезендә оештыру һәм территориянең карта-планын раслау.»;

3.5. түбәндәге эчтәлекле 26 пункт өстәргә:

«26) жирлек территориясендә элек исәпкә алынган күчемсез мөлкәтнең хокук ияләрен ачыклау буенча чаралар күрү һәм үткәрү, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү өчен күчемсез мөлкәт объектларының хокукка ия булулары турында белешмәләр жиберү.».

4. 12 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Статья 12. Жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда халыкның турыдан-туры катнашуы

Гражданның турыдан-туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыралар һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнашалар:

- 1) жирле референдум;
- 2) район чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
- 3) гражданның хокукый инициативасы;
- 4) инициатив проектлар;
- 5) гражданның жыены;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарә;
- 7) гавами тыңлаулар;
- 8) гражданның жыелышы;
- 9) гражданның конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 10) гражданның сорааштыру;
- 11) жирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;
- 12) гражданның жирле үзидарә органнарына мөрәжәгатьләре;
- 13) ижтимагый (консультатив) советлар төзү;
- 14)

Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләр.».

5. Түбәндәге эчтәлектәге 15.1 статья белән тулыландырырга:

«Статья 15.1. Инициатив проектлар

1. Инициатив проект муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү максатларында районның башкарма комитетына кертелә. Инициатив проектлар гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлек территориясенә бер өлешен билгеләү тәртибе район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны кертү инициативасы белән чыгалар:

- уналты яшькә житкән һәм тиешле муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждан булган инициатив төркем;

- Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары (алга таба - проект инициаторлары).

Проект инициаторы булу хокукы район Советының норматив хокукый акты нигезендә шулай ук тиешле муниципаль берәмлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелә.

3. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

1) муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның алдан исәпләве;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләмәнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләменә күрсәтү;

8) муниципаль берәмлек территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен район Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәтү;

9) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициатив проект аны район башкарма комитетына керткәнче гражданнар жыенында, жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференциясендә, инициатив проект турында фикер алышу, аның муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше мәнфәгатьләренә туры килүен билгеләү, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатка ярашлылыгын билгеләү, шулай ук инициатив проектны хуплау турындагы карарны гражданнар жыенында, жыелышында яисә конференциясендә каралырга тиеш. Шулай ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яисә гражданнарның бер конференциясендә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

Район Советының норматив хокукый акты белән шулай ук гражданнарны сораптыру, аларның имзаларын жыю юлы белән инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклау мөмкинлеге билгеләнә.

Инициатив проектны гамәлгә керткәндә проектның инициаторлары район башкарма комитетына гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясендә беркетмәсен, гражданнардан сорашып белешү нәтижәләрен һәм (яисә) муниципаль берәмлектә яшәүчеләрнең инициатив проектка ярдәм итүен раслый торган имза кәгазьләрен беркетәләр.

5. Инициатив проектны район башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат инициатив проект район башкарма комитетына кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән белешмәләренә, шулай ук проектның инициаторлары хакында алырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар район башкарма комитетына үзләренә тәкъдимнәрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү срогын күрсәтеп, алдан хәбәр ителә. Үзләренә искәртмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшыкә житкән муниципаль берәмлек халкы жибәрергә хокуклы.

6. Инициатив проект кертелгән көннән алып 30 көн эчендә район башкарма комитеты тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш. Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча район башкарма комитеты түбәндәгә карарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә эшне жирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектының төзү һәм карау тәртибенә (жирле бюджет турындагы карарга

үзгәрешләр кертү) ярашлы максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) тәртиптә дәвам итәргә;

2) Инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

7. Районның башкарма комитеты түбәндәге очраklarның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның Россия Федерациясенә федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Татарстан Республикасы законнарына һәм башка норматив хокукый актларына, әлеге Уставка туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегә булмау;

4) инициатив түләүләре барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә жирле бюджет акчалары булмау;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерәк хәл итү мөмкинлегә булу;

б) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

8. Районның башкарма комитеты тәкъдим итә, ә әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пункттында каралган очракта проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнең яисә дәүләт органының жирле үзидарә органы каравына тәкъдим итәргә тиеш.

9. Инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү тәртибе район Советы тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен бирелә торган инициатив проектларга карата инициатив проектлар булырга тиешле белешмәләр составына таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә.

11. Районның башкарма комитетына берничә инициативалы проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлегә буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны

тасвирлап, районның башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү коллегияль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны төзү һәм аларның эшчәнлегенә район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә. Коллегия органның (комиссиянең) составы районның башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Бу чакта коллегияль орган (комиссия) эгъзаларының гомуми саныннан яртысы район Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегияль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлегенә тәъмин ителергә тиеш.

13. Проектның инициаторлары, тиешле муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче гражданнар жъены, жылышы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны жәмәгать контролендә тотат.

14. Инициатив проектны районның башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында район башкарма комитетының хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш.».

6. 16 статьяда:

6.1. 7 өлешкә түбәндәгә эчтәлекле 7 пункт өстәргә:

«7) инициатив проект турында фикер алышу һәм аны хуплау турындагы мәсьәлә буенча карар кабул итү.»;

6.2. Түбәндәгә эчтәлекле 8.1 өлеш өстәргә:

«8.1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициатив проектларны күрсәтәләр.».

7. 19 статьяда:

7.1. 10 өлешне түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

“10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибе әлегә Устав һәм район Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә, алар муниципаль берәмлек халкына гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан ук таныштыруны, шул исәптән аны Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (алга таба әлегә статьяда -

рәсми сайт) урнаштыру юлы белән, муниципаль берәмлек халкына муниципаль хокукый акт проекты буенча фикер алышуга чыгарылган үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен, шул исәптән рәсми сайт ярдәмендә, муниципаль берәмлекнең гавами тыңлауларында катнашуны, гавами тыңлауларының (гавами) нәтижәләрен бастырып чыгаруны, кабул ителгән карарларны нигезләүне дә кертеп, гавами тыңлауларының нәтижәләрен бастырып чыгаруны, шул исәптән аларны рәсми сайтта урнаштыру юлы белән тәэмин итүче башка чараларны күздә тотта.»;

7.2. 12 өлешне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«12. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызанлау кагыйдәләре проектлары, территорияләргә төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрөнә яисә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, капитал төзелеш объектларын төзүнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү турындагы карарлар проектларына, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн һәм мондый файдалануның башка төрөн үзгәртү мәсьәләләренә, жирдән файдалануның расланган кагыйдәләре булмаганда һәм төзелеш корылмалары төзү турындагы кануннар нигезендә гавами тыңлаулар яисә ижтимагый фикер алышулар үткәрелә.»

8. 20 статьяда:

8.1. 1 өлешне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр турында фикер алышу, жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары эшчәнлегенә турында халыкка мәгълүмат житкерү, инициатив проектлар кертү һәм аларны карау, муниципаль берәмлек территориясә өлешендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен гражданнар жыелышлары үткәрелә. Гражданнарның жыелышлары районның микрорайоннары, торак массивлары, кварталлары, урамнары, торак йортлары, торак пунктлары буенча чакырыла.»

8.2. 7 өлешкә түбәндәге эчтәлеккә дүртенче абзац өстәргә:

«Инициатив проектлар кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша. Инициатив проектларны кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе районның норматив хокукый акты белән билгеләнә.»

9. 22 статьяда:

9.1. 2 өлешкә түбәндәге эчтәлеккә икенче абзац өстәргә:

«Инициатив проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау мәсьәләсә буенча гражданнардан сораштыруда шулай ук район халкы яисә аның

өлеше катнаша, аларда уналты яшькә житкән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.»;

9.2. 3 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 3 пункт өстәргә:

«3) муниципаль берәмлектә яшәүчеләрнең яисә аның өлешендә яшәүчеләрнең, уналты яшькә житкән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә, бу инициатив проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау очен кирәк.».

9.3. 5 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турындагы карар район советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнардан сораштыру Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының рәсми сайтынан файдаланып "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә үткәрелә. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турында район Советының норматив хокукый актында билгеләнә:

сораштыру уздыру датасы һәм сроклары;

2) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорауны (соруларны) формулировкалау;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру кәгазенең формасы;

5) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны;

6) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының рәсми сайтынан файдаланып гражданнардан сораштыру үткәрелгән очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе.»;

9.4. 7 өлешнең 1 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1) районның жирле бюджеты акчалары исәбеннән - районның жирле үзидарә органнары яки район халкы инициативасы белән сораштыру уздырганда;».

10. 28 статьяда:

10.1. 2 өлешкә түбәндәге эчтәлекле икенче абзац өстәргә:

«Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыру өчен район Советы депутаты эш урынын (вазыйфасын) айга 6 эш көненнән дә артык булмаган чорда саклап калу гарантияләне.»;

7 өлешнең 7 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«7) Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы, чит

дәүләт граждандлығы булу яисә яшәү урыны яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;».

11. 41 статьяның 1 өлешендәге 9 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«9) Россия Федерациясе граждандлығы йә чит ил граждандлығы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил граждандлығы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт граждандлығы булу яисә яшәү урыны яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;».

12. 45 статьяда:

12.1. 1 өлешнең 3 пунктның алтынчы һәм жиденче абзацларын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«-район территориясендә жирле әһәмияттәге дөвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларны булдыруны, үстерүне һәм саклауны тәмин итә, шулай ук жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны тәмин итә;

- авыл жирлекләре территориясендә дөвалау-савыктыру урыннарын һәм жирле әһәмияттәге курортларны булдыруны, үстерүне һәм саклауны тәмин итүне, шулай ук жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны тәмин итә;»

12.2. 1 өлешнең 3 пунктындагы унөченче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«-федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләре башкаруны һәм территориянең карта-планын раслауны оештыра.»;

12.3. 1 өлешнең 3 пунктның ундүртенче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«- элек исәпкә алынган күчемсез милек объектларының хокук ияләрен ачыклау буенча чаралар авыл жирлекләре территориясендә карарлар кабул итә һәм үткәрә, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү өчен күчемсез мөлкәт объектларының хокукка ия булучылары турында белешмәләр жибәрә;»;

1 өлешнең 4 пунктындагы икенче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«-муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән тыш жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра, автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль район чикләреннән читтә муниципаль контроль гамәлгә ашырыла, юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын

тәэмин итә, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;»;

12.5. 1 өлешнең 4 пунктындагы икенче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«-жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра һәм аларда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итә, парковкалар (парковка урыннары) төзүне һәм аларның эшчәнлеген тәэмин итүне, автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм жирлекнең торак пунктлары чикләрендә юл хужалыгында муниципаль контроль гамәлгә ашыруны, юл хәрәкәтен оештыруны, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;»;

12.6. 1 өлешнең 5 пунктындагы егерме өченче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«жылылык белән тәэмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яисә) модернизацияләү буенча бердәм жылылык белән тәэмин итүче оешма тарафыннан йөкләмәләр үтәлешенә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра.;

12.7 пунктына түбәндәге эчтәлекле егерменче абзац өстәргә:

«шәһәр һәм авыл торак пунктларыннан читтәге муниципаль районнар чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәэмин итү.»

12.8. 2 өлеш түбәндәге эчтәлекле 15 һәм 16 пунктлар өстәргә:

«15) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына әлегә вазыйфа хезмәткәре тарафыннан биләү чорына торак урыны бирә;

16) алкоголь, наркотик яки башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.»

12.9. 3 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Районның башкарма комитеты жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендә район башкарма комитеты вәкаләтләренә керә:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль өлкәсендә бердәм дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) муниципаль берәмлек территориясендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

Муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән җайга салына.

13. 46 статьяга түбәндәге эчтәлекле 6 өлеш өстәргә:

«6. Район башкарма комитеты җитәкчесе Россия Федерациясе гражданлыгын туктату турында район башлыгына яисә чит ил гражданлыгы Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дәүләт гражданлыгын язма рәвештә хәбәр итәргә тиеш, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланьрга яисә чит дәүләт гражданлыгы (подданствосы) алырга йә яшәүгә рөхсәт алу яисә Россия Федерациясе гражданының яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә сайланьрга хокукы булган чит ил гражданының әлегә хакта аңа мәгълүм булган көндә яшәү хокукын раслаучы башка документ яисә бүтән документ алу хокукына ия булырга тиеш, әмма Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы туктатылган яисә чит дәүләт гражданлыгы (подданствосы) алынган йә яшәүгә яисә әлегә пунктта каралган башка документны алган көннән алып биш эш көннәннән дә соңга калмыйча.».

14. 47 статьяга түбәндәге эчтәлекле 6 өлеш өстәргә:

«6. Район Башкарма комитеты җитәкчесе район Советы игътибарын контрольдә тота һәм хисап тота.».

15. 50 статьяның 1 өлешендәге 9 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«9) Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу яисә яшәү урыны яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы;».

16. 70 статьяда:

16.1. 3 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 3 пункт өстәргә:

«3) гадәттән тыш хәлләр режимы гамәлдә булган чорда табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү максатларында эшләнган норматив хокукый актлар проектлары.»;

16.2. түбәндәге эчтәлекле 5 өлеш өстәргә:

«5. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының " Муниципаль норматив хокукый актларда эшқуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлекне гамәлгә ашыруга бәйле һәм аларның үтәлешен бәяләү муниципаль контроль кысаларында гамәлгә ашырыла торган, административ жаваплылыкка тарту, лицензияләр һәм

башка рөхсәтләр бирү, аккредитацияләү, бәяләүнең һәм экспертизаның башка рәвешләрен билгеләү һәм бәяләү тәртибе (алга таба-аларның үтәлешен бәяләү муниципаль контроль кысаларында гамәлгә ашырыла) - мәжбүри таләпләр), "Россия Федерациясендә мәжбүри таләпләр турында" 2020 елның 31 июлендәге 247-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән мәжбүри таләпләрне билгеләү һәм бәяләү принципларын исәпкә алып, муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

17. Түбәндәге эчтәлеккә 82.1 статья өстәргә:

«Статья 83.1. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягыннан һәм башкача тәмин итү

1. Әлеге Уставның 15.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү чыганагы булып, районның тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында Татарстан Республикасы бюджетыннан инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләмнәрен исәпкә алып, инициатив проектларны гамәлгә ашыруга жирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив түләүләр дигәндә Россия Федерациясе законнары нигезендә ирекле нигездә түләнә торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчерелә торган гражданның, индивидуаль эшкуарларның һәм төзелгән юридик затларның акчалары аңлашыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны жирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр аларны жирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш.

Жирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру шулай ук кызыксынган затларның ихтыярый мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашу рәвешендә тәмин ителә.".

18. 89 статьяның 2 өлешендәге икенче абзацны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Район башлыгы муниципаль берәмлек уставы, муниципаль берәмлек уставы турында белешмәләр кертү хакында хәбәр алынган көннән алып жиде көн эчендә район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актка үзгәрешләр кертү хакында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр кертү турында муниципаль берәмлек уставы, муниципаль берәмлекләр ставкаларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль

органыннан муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр кертү хакында» муниципаль берәмлек уставын бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә) тиеш.».